

NUMERZE

na początek

3 Paweł Knap
Sztuka świętowania

meritum

4 Jan Iwańczuk
Kaplice i ołtarze kościoła
św. Jakuba (od XIII w. do
czasów współczesnych)

18 Dariusz Kacprzak
Fryderyk Wielki Johanna
Gottfrieda Schadowa – od
Pałacu Sejmu Stanów
Pomorskich do Muzeum
Tradycji Regionalnych

26 Zenon Owczarek
Hans Hartig w
Nowym Warpnie

46 Krzysztof Saczuk
Rolnicy, robotnicy, wojownicy,
herosi... Pozostałości
sztuki rzeźbiarskiej okresu
nazizmu w budynkach
użyteczności publicznej
współczesnego Szczecina

54 Dominik Wołyński
Skazańcy z Elisabethstraße 28

62 Magdalena Dźwiągół
Inny świat. Stalinowskie
areszty i więzienia w
Szczecinie według wyników
kontroli z lipca 1953 r.

68 Elżbieta Lipska
Lody (prawie) od NASA

szczecin poza miastem

72 Eugeniusz Michalak
Ze Szczecina do Kruszwicy

memuary

78 Bruno Kautz
Pamiętniki zapomnianych

proza

88 Wiktoria Knap
Hilda

na koniec

92 Bartosz Sitarz
Kilka słów o rocznicach

108 Zusammenfassung

109 Autorzy i pochodzenie ilustracji

Hans Hartig w Nowym Warpnie

a w 1927 r. otrzymał tytuł honorowego obywatela Nowego Warpna?

Skazańcy z Elisabethstraße 28

Do 1945 r. w Szczecinie funkcjonowała szczególna placówka, łącząca funkcję więzienia z aresztem śledczym, której od połowy 1941 r. nadano oficjalną nazwę „Untersuchungshaftanstalt Stettin”. Kompleks więzienny-sądowy, w skład którego początkowo wchodziło więzienie (Gefängnis) przy Elisabethstraße 28 (ul. Kaszubska) oraz przyległy do więzienia budynek Sądu Krajowego (Landgericht), przyporządkowany pod Albrechtstraße 3a (ul. Czackiego, obecnie zabudowania na terenie Aresztu Śledczego), wybudowano w latach 1859–1860.

Lody (prawie) od NASA

Prawobrzeże, osiedle Zdroje. Niewielki budynek, obok kwaciarnia, z drugiej strony fryzjer, kilkaset metrów dalej szkoła. Wewnątrz wysoka lada i wielka, szara maszyna, która – gdy zaczyna buczeć – zagusza wszystko i wszystkich wokół. Wystrój w środku nie zmienił się od początku istnienia lodziarni, czyli od 1989 r. Wcześniej państwo Majewscy przez rok sprzedawali lody przy al. Wojska Polskiego, niedaleko słynnej, nieistniejącej już dziś „Ściany Płaczu”. Ale historia automatu, który kręci lody, sięga lat siedemdziesiątych XX w.

Ze Szczecina do Kruszwicy

Zanim statek wycieczkowy „Rusalka” trafił na jezioro Gopło, pływał jako „Margitka” po Odrze, basenach portowych Szczecina i jeziorze Dąbie. „Margitka”, wraz z bliźniaczą „Juliszką”, powstały w węgierskiej stoczni rzecznej Dunai Hajógyár w miejscowości Vác w 1960 r. Pod koniec lat pięćdziesiątych zarządzający Miejskim Przedsiębiorstwem Komunikacyjnym w Szczecinie wpadli na nowatorski pomysł: oprócz regularnych połączeń tramwajowych i autobusowych, zamierzono uruchomić również transport wodny, z wykorzystaniem tramwajów wodnych, czyli hydrobusów.

Kilka słów o rocznicach

Niedawno byliśmy świadkami rocznicy bardzo ważnego wydarzenia w najnowszej historii, odległego o 70 lat – zakończenia II wojny światowej, największego i najkrwawszego konfliktu w dziejach ludzkości. Łączy się ona zarazem z czymś, co przez lata Polski Ludowej określano jako „wyzwolenie” Pomorza Zachodniego (w tym i Szczecina). Jest to doskonała okazja, by zastanowić się nad najważniejszymi dla naszego regionu datami z przełomowego roku 1945 oraz nad tym, jak na przestrzeni lat ich kolejne rocznice były świętowane.